

**Rondane-Dovre
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Norsk Villreinsenter Nord
Hjerkinnhusvegen 33
2661 Hjerkin

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47
fminpost@statsforvalteren.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/rondane-dovre>

KIÆR MYKLEBY
Storelvdalsveien 3058
2480 KOPPANG

Saksbehandler Trond Stensby

Vår ref. 2021/1107-2 432.4

Deres ref. Mathias
Fritzon

Dato 27.01.2021

Delegert sak. Hemmeldalen NR - tillatelse - motorferdsel - 2021 - 2023 - snødekt mark - transport til Helgetjernsbua - Kiær Mykleby

Vedtak

Med hjemmel i verneforskriften for Hemmeldalen naturreservat § 5 pkt. 6 får Kiær-Mykleby tillatelse til transport av ved, proviant, materialer og annet utstyr til hytte «Helgetjernsbua» ved Helgetjern i Hemmeldalen naturreservat, Stor-Elvdal kommune.

Vilkår:

1. Til transporten skal det brukes leiekjører som er godkjent av Stor-Elvdal kommune.
2. Dispensasjonen gjelder for inntil 2 turer pr. vintersesong i perioden 2021 til og med 2023. Det skal legges vekt på å begrense antall turer til det nødvendige.
3. Transporten skal følge trase fra bilveg til «Helgetjernsbua», se figur 1 i saken.
4. Transporten kan skje fram til og med 15. april.
5. Tillatelsen må bringes med under transporten for eventuell kontroll.
6. Kjøring i verneområdene skal begrenses til det mest nødvendige, og all kjøring skal skje på en slik måte at man unngår skader på vegetasjon og unødvendig forstyrrelse av dyrelivet. Påtreffes villrein under transporten, skal transporten avbrytes til villreinen har trekt ut av området.
7. Statens naturoppsyn v/ Runa Skyrud skal varsles i forkant av hver transport (tlf. 950 77 606).
8. Vedlagt kjørebok må medbringes under transporten og fylles ut i henhold til veiledningen. Kjørebok skal sendes inn til forvaltningsmyndigheten senest 1. mai hvert år for gjennomsyn. Kjørebok sendes til fmoppst@fylkesmannen.no.

Vi gjør oppmerksom på at denne tillatelsen bare gjelder i forhold til verneforskriften for Hemmeldalen naturreservat, og ikke i forhold til motorferdselloven med tilhørende forskrifter. Kommunen har ansvar for behandling etter motorferdselloven. Tiltakshaver har selv ansvar for innhenting av samtykke fra berørte grunneiere.

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse, jf. forvaltningsloven § 28. Frist for klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

**Nasjonalpark
Naturreservat**

Dovre, Rondane
Flakktjørna, Grimsdalsmyrene, Hemmeldalen, Hovdsjømyrene, Kattuglehøi, Mesætermyme, Myldingi,
Veslehjerkinnjønnin

Landskapsvernområde Dørålen, Frydalen, Grimsdalen, Vesle Hjerkin

Dokumenter i saken

Søknad fra Kiær-Mykleby, 21.01.21.

Saksopplysninger

Kiær-Mykleby har i brev datert 21.01.21 søkt om:

«Det søkes herved om tillatelse til å benytte snøscooter for inntransportering av ved og propan til hytte «Helgetjernsbua» ved Helgetjern i Hemmeldalen naturreservat. Samtidig vil søppel medbringes på returen.

Snøscooteren som vil bli benyttet er en Lynx Ranger med registreringsnummer ES 9375. Dette er en arbeidsscooter med stor lastekapasitet.

Dispensasjonens omfang er ønsket til en varighet på 3 år av 2 turer pr. år. Det er ønsket treårig dispensasjon, da hytten er svært populær i sommerhalvåret, og benyttes av turgåere, jegere og fiskere. Forbruket av ved og propan er dermed høyt. Samt at mengden etterlatt søppel i hytten og tilhørende båthus stiger.

Kjøringen vil skje på en skånsom og hensynsfull måte slik at naturmangfoldet ikke kommer til skade.

Bilde av planlagt kjørerute til Helgetjernsbua ligger på neste side.»

Figur 1. Planlagt kjørerute. Fra søknaden, Kiær-Mykleby, 21.01.21.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

I brev av 6. juni 2013 fra Miljøverndepartementet ble forvaltningsmyndigheten for Hemmeldalen naturreservat også delegert til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

I medhold av vedtak i Rondane-Dovre nasjonalparkstyre den 25. september 2015 er myndighet til å treffe vedtak i alle saker som gjelder søknad om tillatelse etter verneforskriftenes spesifiserte dispensasjonsbestemmelser, samt kurante saker etter naturmangfoldlovens § 48, delegert til nasjonalparkforvalter/sekretariat. Dette inkluderer eksempelvis saker som omhandler motorferdsel både på snødekt mark og barmark, organisert ferdsel, og ferdsel med hest, sykkel eller hundespenn.

Verneformål – forskrift

Naturreservat er den strengaste verneformen etter naturmangfoldloven.

§ 2 Formål

Formålet med fredningen er å ta vare på:

- et stort og tilnærmet urørt naturområde og dets landskapsformer,
- biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser,
- sentrale leveområder for villrein,
- våtmarksområder med et rikt fugleliv,
- et myrlandskap med stor variasjon i myrtyper.

§ 3 Vernebestemmelser

Pkt. 4

Motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt. Lavtflyging under 300 meter er forbudt.

§ 5 Eventuelle unntak etter søknad

Pkt. 6

Nødvendig motorisert ferdsel på snødekt mark til setre, hytter og buer for transport av materialer, ved, utstyr m.m.

Forvaltningsplan

s. 34

«4.5 Motorferdsel

Status

Omfanget av motorferdsel totalt sett er relativt betydelig innenfor Hemmeldalen naturreservat. Mesteparten av motorferdselen er knyttet til bruk av snøskuter i vinterhalvåret. De viktigste kjøreformålene tradisjonelt sett synes å være:

- *Transport av ved, utstyr, vedlikeholdsmaterialer etc. til setrer, hytter og buer. Ca. 75 bygninger totalt sett innenfor naturreservatet medfører et betydelig transportbehov samlet sett.»*

s. 35 (vår understreking)

«Mål

- Omfanget av motorferdsel i Hemmeldalen naturreservat skal holdes så lite som mulig og begrenses til det absolutt nødvendige.
- Det skal være en strengere forvaltningspraksis for motorferdsel innenfor naturreservatet enn det som følger av lov om motorferdsel i utmark og vassdrag.
- Mest mulig av nødvendig nyttetransport skal forsøkes utført på vinterføre. Aktiviteter som krever motorisert transport må derfor planlegges ut fra dette overordnede målet.
- Kjøring med snøskuter skal så langt det er mulig unngås i den perioden villreinen har tilhold i området.»

s. 36 – 38 (vår understreking)

«Til sammen er det et betydelig antall bygninger i naturreservatet som holdes godt i hevd, har en relativt høy bruksfrekvens og som ikke er tilgjengelige fra bilvei. Bruken av bygningene genererer behov for regelmessig transport av ved, utstyr, vedlikeholdsmaterialer m.m. Det er ønskelig at mest mulig av slik nødvendig nyttetransport skjer med snøskuter på frossen og godt snødekt mark av hensyn til faren for terrengslitasje ved motorferdsel på barmark.

Forvaltningsmyndigheten er innstilt på å være imøtekommende overfor søknader om slik transport i et rimelig omfang. Som en del av vurderingen av søknader om kjøring for dette formålet vil følgende problemstillinger være sentrale:

1. Antall turer det kan gis tillatelse til.
2. Bruk av flerårige tillatelser.
3. Sluttdato for kjøringen.
4. Bruk av leiekjører.

1. I forvaltningsplanen for de store verneområdene i Rondaneregionen heter det at det i utgangspunktet vil bli gitt tillatelse til 2 turer til enkelthytter/buer pr. vinter for å forsyne disse med ved, materialer og utstyr. Det synes naturlig at dette kjøreomfanget også legges til grunn for transport til enkeltbygninger innenfor Hemmeldalen naturreservat som har en "normal" bruksfrekvens. I de fleste tilfeller vil trolig dette være tilstrekkelig for å dekke behovet. I en del tilfeller vil to turer pr. sesong sannsynligvis bli for lite. Behovet for flere turer vil trolig oppstå:

- Ved nyttetransport til seterområder og andre plasser med mange bygninger med høy bruksfrekvens, eksempelvis Øvre Himmeldalen seter.
- Når sameier, grunneiersammenslutninger og andre skal gjennomføre en samlet forsyning av et større antall bygninger som de har ansvar for.
- Ved mer omfattende vedlikeholds- og utbedringsarbeider.
- I andre spesielle tilfeller, for eksempel ved utskifting av inventar eller for husvære med høy bruksfrekvens der det er ønske om at alt vedbehov dekkes ved transport utenfra, jf. også kapittel 4.2 der problemstillinger omkring veduttak drøftes.

Antall turer det vil bli gitt dispensasjon for, vil bli vurdert i hvert enkelt tilfelle på bakgrunn av opplysninger om transportbehov m.m.

Dersom det gis dispensasjon for transport av ved, materialer og utstyr til hytte, bu eller seter regnes det ikke som brudd på vernebestemmelsene at en person sitter på dersom det er plass til det. Personer skal imidlertid ikke tas med dersom det utløser et behov for flere turer, og ren persontransport er ikke tillatt.

2. Ved gitte dispensasjoner vil det bli stilt som vilkår at det skal føres kjørebok som sendes forvaltningsmyndigheten etter endt vintersesong. Kjøreboka skal inneholde opplysninger om kjøredatoer, kjøretraseer og kjøreformål. Forutsatt at dette vilkåret oppfylles, kan det påregnes gitt flerårige dispensasjoner for den faste årlige transporten av ved, utstyr og materialer til vedlikehold.

3. Det er et overordnet mål i størst mulig grad å unngå motorferdsel i området på vårvinteren når villreinen er i ferd med å trekke inn i naturreservatet igjen. I denne tida fram mot kalving er reinen spesielt sårbar overfor forstyrrelser. Ved gitte dispensasjoner vurderes det derfor som viktig å sette en sluttdato for kjøring som ivaretar en tilfredsstillende tidsmargin i forhold til villreinens trekk inn i området. De siste vintrene har dette vært praktisert ved at 31. mars er blitt brukt som sluttdato for de nordligste delene av reservatet og 15. april som tidsgrense i den sørligste delen, med bakgrunn i at reinen trekker inn i området nordfra.

Ifølge villreinfaglig kompetanse er det generelle bildet nå at det trekker inn færre dyr i området og at dette skjer senere enn før (ultimo april). De siste årene har ikke reinen trukket inn i området før 1. mai. Med bakgrunn i dette vil det bli brukt én sluttdato for hele området for motorferdsel på vårvinteren og at denne settes til 15. april.

I spesielle tilfeller vil det kunne vurderes å avvike fra denne datogrensen, eksempelvis når påsken kommer sent.

4. I forvaltningsplanen for de store verneområdene i Rondaneregionen er det stilt krav om bruk av leiekjører ved nyttetransport til setrer, hytter og buer. Dette kravet er også i samsvar med motorferdselloven med tilhørende nasjonal forskrifts bestemmelser og intensjon. Bruk av leiekjører vil normalt redusere kjøreomfanget, gi økte muligheter for samordning av transport og forenkle kontrollen.

Det er også ønskelig at mest mulig av nyttetransporten til setrer, hytter og buer i Hemmeldalen naturreservat kan skje ved bruk av leiekjører som har fått løyve fra kommunen. Imidlertid har ikke alle de berørte kommunene dekket opp sine arealer med en leiekjøringsordning fullt og helt. For grunneiere/rettighetshavere med flere bygninger i naturreservatet som helt eller delvis er knyttet til næringsmessig bruk kan det være upraktisk og vanskelig med et absolutt krav om bruk av leiekjører. Det vil derfor ikke bli stilt et absolutt krav om bruk av leiekjører, men alle med transportbehov til husvære vinterstid anmodes om fortrinnsvis å benytte leiekjører til oppdraget.».

Naturmangfoldloven

Saken må i tillegg til vurdering etter verneforskrift og forvaltningsplan også vurderes etter naturmangfoldlovens miljørettslige prinsipper i §§ 8-12 (kunnskapsgrunnlag, føre-var prinsippet, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder), jmfør § 7.

Presedens

Miljødirektoratet, 02.03.25:

Også ved enkeltsaker som gjelder små tiltak, må det ses hen til presedensvirkningene ved at andre kan få dispensasjon til tilsvarende tiltak. Dette følger ikke minst av kravene til likebehandling. Presedensvirkninger avhenger for det første av sannsynligheten for at andre vil søke om dispensasjon til tilsvarende tiltak og for det andre av konsekvensene for verneverdiene og verneformålet av at det blir gitt dispensasjon til tilsvarende tiltak.

Vurdering

Naturreservat er den strengeste verneformen etter naturmangfoldloven. I utgangspunktet er all motorferdsel forbudt, og det er et mål at motorferdselen blir holdt på et minimum. Verneforskriften åpner likevel for at det kan gis tillatelse til transportformål som Kiær-Mykleby har søkt om. Forvaltningsplanen gir at det skal settes vilkår om:

- Antall turer det kan gis tillatelse til.
- Bruk av flerårige tillatelser.
- Sluttdato for kjøringen.
- Bruk av leiekjører.

Kiær-Mykleby har søkt om å få bruke egen snøskuter. Bruk av egen snøskuter vil være i strid med forvaltningsplanen. Det vil innebære en ny praksis, som kan skape presedens for behandling av tilsvarende søknader.

Videre er det grunn til å sette vilkår om bruk av bestemte traseer, og hensynsfull kjøring.

Søknaden gjelder nå 2 turer/år, og vi legger til grunn at dette er søker sitt transportbehov.

Kunnskapsgrunnlaget om verneverdiene i dette området er godt, (jf. naturmangfoldloven § 8).

Når det gjelder villrein foreligger:

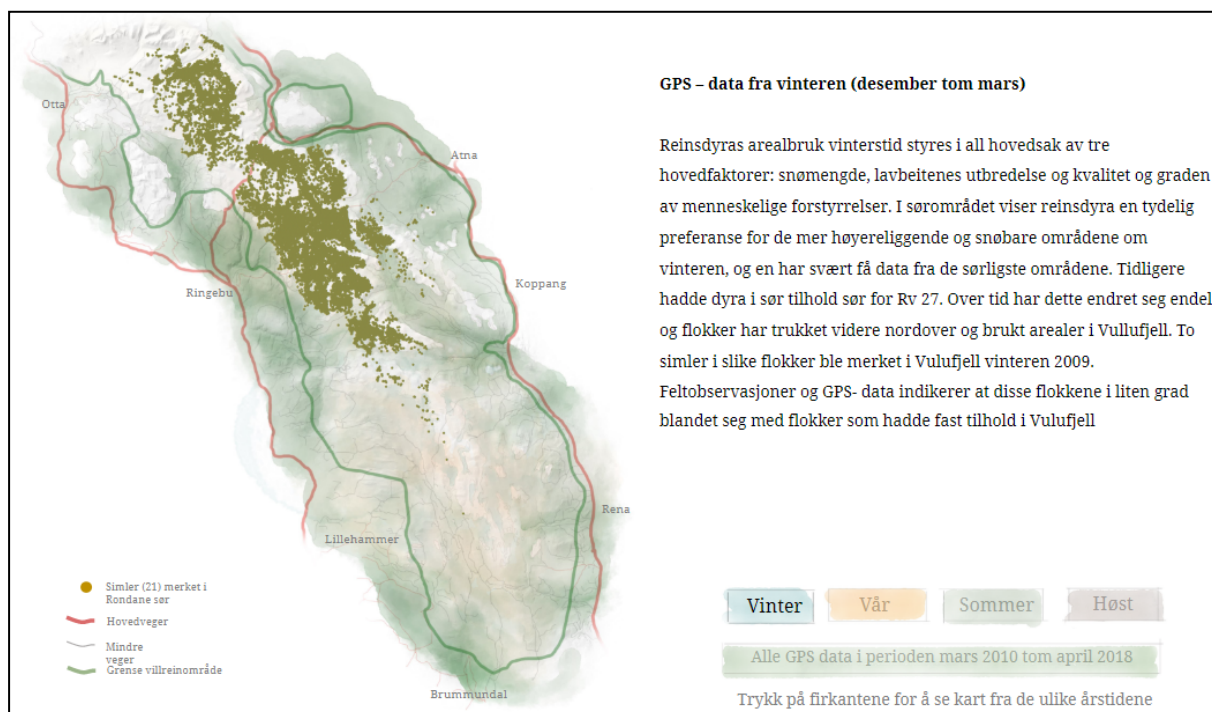
- NINA Rapport 1013, Sluttrapport fra GPS-merkeprosjektet 2009-2014 og
- NINA Rapport 339 fra 2008 som oppsummerer kunnskapsstatus og leveområde, samt tilhørende kart utarbeidet i forbindelse med arbeid med regional plan for villreinen i Rondane og Sølknkletten.
- NINA Rapport 551 utreder konflikten mellom villrein og menneskelig ferdsel i området.

Med bakgrunn i det gode kunnskapsgrunnlaget og det omsøkte tiltakets art, er det ikke nødvendig å vurdere bruk av føre-var-prinsippet. (jf. naturmangfoldloven § 9).

I figur 2 er det kart som viser GPS-merkede simlers arealbruk i området. Kartene viser at villreinen ikke ser ut til å bruke området om vinteren. Reinen trekker normalt inn i området først etter 15. april hvert år, jf. forvaltningsplanen. Den omsøkte motorferdslen vil etter dette ikke nevneverdig påvirke villreinens arealbruk. Andre naturforhold blir heller ikke nevneverdig berørt. Den samlede belastningen på økosystemet blir derfor lite berørt som følge av motorferdselen. (jf. naturmangfoldloven § 10).

Det blir stilt vilkår om hensynsfull ferdsel. (jf. naturmangfoldloven § 12).

Naturmangfoldloven § 11 er lite relevant i denne saken.

Figur 2. Kartutsnitt fra villrein.no (18.12.19) – GPS-data villreinens arealbruk om vinteren.

Transporten er planlagt etter kortest mulig trase, jf. figur 1. Transportformålet er hjemlet i verneforskriften og forvaltningsplanen, og en tillatelse vil være i tråd med etablert praksis. Transporten kan gjennomføres uten nevneverdige ulemper for verneverdiene, og før villreinen normalt trekker inn i området om våren.

Konklusjon

Det kan gis tillatelse, med vilkår, til det omsøkte tiltaket.

Med hilsen

Trond Stensby
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Vedlegg:

1 Kjørebok mal

Kopi til:

Villreinnemnda for Rondane og Sørnkletten	c/o Fylkesmannen i Oppland, boks 987	2604	LILLEHAMMER
Eirin Berge			
Stor-Elvdal kommune	Postboks 85	2481	KOPPANG
Runa Skyrud, SNO			
Statsforvalteren i Innlandet	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER